

NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG, HIỆU QUẢ CÔNG TÁC TUYÊN TRUYỀN, PHỔ BIẾN, GIÁO DỤC PHÁP LUẬT TRONG ĐIỀU KIỆN MỚI

✍️ ThS. Đỗ Đình Huỳnh

- **TÓM TẮT:** Công tác tuyên truyền, phổ biến, giáo dục pháp luật là một hoạt động thường xuyên, có vai trò quan trọng trong việc đưa pháp luật đến với đời sống nhân dân để thực hiện mục tiêu xây dựng nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa của dân, do dân và vì dân. Mặc dù vậy, bên cạnh những mặt tích cực, công tác giáo dục pháp luật ở Việt Nam hiện vẫn còn một số hạn chế, như phương pháp giáo dục còn thụ động, thiếu sự phối hợp chặt chẽ giữa các cơ quan, giáo viên chưa thường xuyên cập nhật kiến thức pháp luật mới, dẫn đến hiệu quả phổ biến pháp luật chưa cao. Để khắc phục, cần đổi mới phương pháp giáo dục và có những giải pháp phù hợp trong lĩnh vực quan trọng này...
- **Từ khóa:** Phổ biến, giáo dục pháp luật; đổi mới phương pháp giáo dục; giải pháp thúc đẩy; xây dựng nhà nước pháp quyền...
- **ABSTRACT:** The dissemination, communication, and education of the law is a regular activity, playing an important role in bringing the law into the lives of the people to realize the goal of building a socialist rule-of-law state of the people, by the people, and for the people. However, alongside its positive aspects, legal education in Vietnam still faces certain limitations, such as passive teaching methods, a lack of close coordination among relevant agencies, and teachers not regularly updating new legal knowledge, which leads to limited effectiveness in law dissemination. To overcome these shortcomings, it is necessary to innovate teaching methods and adopt appropriate solutions in this crucial field...
- **Keywords:** Law dissemination and education; innovation in teaching methods; solutions to promote; building a socialist rule-of-law state...

Ngày nhận bài: 28/7/2025 Ngày bình duyệt: 06/9/2025 Ngày duyệt đăng: 10/9/2025

Công tác tuyên truyền, phổ biến giáo dục pháp luật là một trong những nhiệm vụ hết sức quan trọng và cần thiết trong việc xây dựng Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa. Đây không chỉ là một hoạt động nhằm nâng cao

nhận thức của người dân về các quy định pháp luật, mà còn là một biện pháp hiệu quả để duy trì và bảo vệ an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội, góp phần tạo dựng nền tảng vững chắc cho sự phát triển kinh tế, xã hội bền vững của đất nước.

Trong bối cảnh hiện nay, khi mà xã hội đang trải qua quá trình hội nhập quốc tế sâu rộng và phát triển mạnh mẽ trên tất cả các lĩnh vực, công tác tuyên truyền và phổ biến giáo dục pháp luật càng trở nên cần thiết hơn bao giờ hết. Đặc biệt, sự hiểu biết đúng đắn và đầy đủ về các chính sách, pháp luật của Đảng và Nhà nước sẽ giúp người dân thực hiện quyền và nghĩa vụ của mình một cách đầy đủ, từ đó góp phần bảo vệ quyền lợi chính đáng của bản thân và xây dựng một xã hội công bằng, văn minh.

Việc tuyên truyền, phổ biến giáo dục pháp luật không chỉ đơn giản là việc cung cấp thông tin về các quy định pháp luật mà còn phải tạo ra sự thay đổi trong nhận thức và hành vi của mỗi cá nhân. Để làm được điều này, công tác tuyên truyền phải được thực hiện một cách thường xuyên, liên tục, và mang tính toàn diện. Các hình thức tuyên truyền đa dạng như: thông qua các phương tiện truyền thông đại chúng, các cuộc hội thảo, lớp học pháp luật, các cuộc thi tìm hiểu pháp luật, hay ngay trong các sinh hoạt cộng đồng cũng cần được khai thác tối đa.

Hơn nữa, việc tuyên truyền phải đi kèm với việc giải thích rõ ràng, dễ hiểu các nội dung pháp luật, đặc biệt là những quy định có tác động trực tiếp đến đời sống người dân. Đồng thời, cần chú trọng việc xây dựng các hình mẫu điển hình về việc thực hiện pháp luật, làm gương mẫu cho cộng đồng học hỏi và noi theo. Khi người dân thấy được lợi ích thực tế từ việc tuân thủ pháp luật, họ sẽ tự giác thực hiện các nghĩa vụ của mình.

Một yếu tố không kém phần quan trọng là việc phát huy vai trò của các tổ chức xã hội, đoàn thể trong việc tuyên truyền và giáo dục pháp luật. Các tổ chức này, với sự gần gũi và hiểu biết sâu sắc về cộng đồng, sẽ có khả năng truyền đạt pháp luật một cách dễ dàng, sinh động và phù hợp với đặc thù của từng đối tượng. Bên cạnh đó, sự phối hợp giữa các cơ quan chức năng và các tổ chức xã hội cũng là một yếu tố quan trọng để nâng cao hiệu quả tuyên truyền.

Cuối cùng, công tác tuyên truyền, phổ biến giáo dục pháp luật không chỉ là công việc của cơ quan nhà nước mà còn là trách nhiệm của mỗi cá nhân, mỗi tổ chức trong xã hội. Để đạt được mục tiêu xây dựng một xã hội thượng tôn pháp luật, mỗi người dân cần ý thức được quyền lợi và nghĩa vụ của mình trong việc thực hiện pháp luật, góp phần vào việc giữ gìn trật tự, an toàn xã hội, tạo dựng một môi trường sống hòa bình, ổn định và phát triển.

VAI TRÒ CỦA PHÁP LUẬT VÀ PHỔ BIẾN GIÁO DỤC PHÁP LUẬT TRONG ĐỜI SỐNG XÃ HỘI

Trong đời sống xã hội, pháp luật giữ vai trò điều chỉnh hành vi con người, bảo đảm trật tự, an toàn xã hội và thúc đẩy sự phát triển bền vững của đất nước. Song song với đó, công tác phổ biến, giáo dục pháp luật đóng vai trò cầu nối, giúp người dân hiểu, tôn trọng và thực hiện đúng pháp luật, từ đó nâng cao ý thức pháp lý và góp phần xây dựng một xã hội văn minh, công bằng và dân chủ.

Với vai trò là công cụ quản lý nhà nước hiệu quả, pháp luật, đồng thời kiến tạo một môi trường xã hội lành mạnh, tạo điều kiện thuận lợi để ý thức đạo đức được nuôi dưỡng và lan tỏa. Qua đó, pháp luật góp phần định hình, củng cố và nâng cao những giá trị nhân văn trong đời sống cộng đồng.

Vai trò của pháp luật:

- Bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp của công dân: Pháp luật quy định rõ quyền con người, quyền công dân, từ đó bảo vệ cá nhân khỏi sự xâm phạm từ các hành vi trái pháp luật. Ví dụ, pháp luật về dân sự, hình sự, lao động, hôn nhân và gia đình... đều nhằm bảo vệ quyền và nghĩa vụ của mỗi người trong các quan hệ xã hội khác nhau.

- Thiết lập và duy trì trật tự xã hội: Pháp luật tạo nên khuôn khổ ứng xử chung cho mọi cá nhân, tổ chức, bảo đảm sự ổn định, an toàn trong xã hội. Không có pháp luật, xã hội sẽ rơi vào tình trạng hỗn loạn, vô tổ chức.

- Công cụ để nhà nước quản lý xã hội: Thông qua pháp luật, nhà nước thực hiện quyền lực và chức năng quản lý mọi mặt của đời sống kinh tế, chính trị, văn hóa, giáo dục...

- Thúc đẩy sự phát triển bền vững: Pháp luật điều chỉnh các mối quan hệ xã hội theo hướng công bằng, tiến bộ, khuyến khích sáng tạo, đổi mới, từ đó tạo động lực cho sự phát triển kinh tế - xã hội.

Vai trò của công tác phổ biến, giáo dục pháp luật:

Pháp luật chỉ thực sự phát huy hiệu quả khi được người dân hiểu và thực hiện đúng. Vì vậy, công tác phổ biến, giáo dục pháp luật là nhiệm vụ quan trọng, có ý nghĩa chiến lược lâu dài. Đó là:

- Nâng cao nhận thức pháp luật của người dân: Qua các hoạt động tuyên truyền, giảng dạy, người dân hiểu rõ hơn về quyền, nghĩa vụ của mình, từ đó hình thành ý thức sống và làm việc theo pháp luật.

- Phòng ngừa vi phạm pháp luật: Khi người dân có hiểu biết pháp luật, họ sẽ có khả năng tự bảo vệ mình và tránh các hành vi trái pháp luật. Điều này góp phần giảm thiểu các vi phạm và tệ nạn xã hội.

- Tăng cường hiệu lực, hiệu quả quản lý nhà nước: Khi công dân có kiến thức pháp luật, việc thực thi các chính sách, pháp luật sẽ thuận lợi hơn, góp phần củng cố niềm tin của nhân dân vào pháp luật và nhà nước.

- Xây dựng văn hóa pháp lý trong cộng đồng: Một xã hội văn minh là xã hội mà trong đó pháp luật được tôn trọng và thượng tôn. Giáo dục pháp luật chính là bước đi đầu tiên để hình thành thói quen, nếp sống thượng tôn pháp luật trong mỗi cá nhân và cộng đồng.

NHỮNG KẾT QUẢ ĐẠT ĐƯỢC TRONG PHỔ BIẾN, GIÁO DỤC PHÁP LUẬT

Thời gian qua, công tác PBGDPL đã đạt được nhiều kết quả tích cực: Với sự vào

cuộc mạnh mẽ của cả hệ thống chính trị, khắc phục những khó khăn công tác tuyên truyền phổ biến giáo dục pháp luật của các hội viên luật gia đã đạt được kết quả đáng khích lệ. Đã triển khai nhiều giải pháp trong công tác tuyên truyền pháp luật, thực hiện đa dạng hóa các hình thức tuyên truyền, đặc biệt sử dụng tốt phương tiện thông tin đại chúng trong công tác tuyên truyền; tổ chức các hội nghị tuyên truyền các văn bản pháp luật mới; hưởng ứng các cuộc thi tìm hiểu pháp luật với số lượng người tham gia đông đảo; thường xuyên cung cấp thông tin, tài liệu, tuyên truyền trên các trang thông tin điện tử, xây dựng chuyên mục hỏi đáp pháp luật để tuyên truyền rộng rãi đến nhân dân; lồng ghép các hoạt động tuyên truyền trong các hoạt động văn hóa, văn nghệ; tuyên truyền qua băng zôn, khẩu hiệu... Thông qua các hoạt động tuyên truyền, tỷ lệ người dân được tuyên truyền pháp luật được nâng lên, nhận thức pháp luật và ý thức chấp hành pháp luật của người dân được cải thiện, góp phần giữ vững ổn định an ninh, chính trị trên địa bàn.

Hệ thống văn bản pháp luật về PBGDPL ngày càng hoàn thiện, đặc biệt là Luật Phổ biến, giáo dục pháp luật năm 2012 và các văn bản hướng dẫn thi hành. Nội dung, hình thức PBGDPL ngày càng đa dạng, từ tuyên truyền trực tiếp, thông qua phương tiện thông tin đại chúng, mạng xã hội, đến lồng ghép trong các hoạt động văn hóa – xã hội tại cơ sở. Đội ngũ cán bộ làm công tác PBGDPL từng bước được củng cố, cả về số lượng và chất lượng.

Sau đây là một số kết quả nổi bật:

+ *Hệ thống pháp luật về PBGDPL được hoàn thiện:* Luật Phổ biến, giáo dục pháp luật năm 2012 được ban hành và triển khai có hiệu quả. Nhiều văn bản hướng dẫn thi hành luật đã được ban hành, góp phần định hướng và tạo hành lang pháp lý cho hoạt động PBGDPL. Các chương trình, đề án quốc gia như: Chương trình PBGDPL giai đoạn 2017 - 2021, 2022 - 2027; Ngày

Pháp luật Việt Nam (9/11) trở thành hoạt động thường niên, có sức lan tỏa rộng rãi.

+ *Nội dung và hình thức PBGDPL ngày càng đa dạng, đổi mới*: Kết hợp giữa tuyên truyền trực tiếp (qua báo cáo viên, tuyên truyền viên pháp luật) và gián tiếp (thông qua báo chí, internet, mạng xã hội...). Ứng dụng công nghệ thông tin, xây dựng cổng/trang thông tin pháp luật, app pháp luật, video clip, infographics... Đưa pháp luật vào trường học, khu dân cư, nhà máy, doanh nghiệp, trại giam... Tổ chức nhiều hội thi tìm hiểu pháp luật, phiên tòa giả định, cuộc thi trực tuyến, giúp pháp luật đến gần với nhân dân một cách sinh động.

+ *Đội ngũ làm công tác PBGDPL được củng cố*: Đội ngũ báo cáo viên pháp luật, tuyên truyền viên pháp luật ngày càng được đào tạo, bồi dưỡng bài bản. Hệ thống công tác viên pháp luật ở cơ sở được kiện toàn, đóng vai trò quan trọng trong việc tuyên truyền pháp luật tại địa phương. Công tác phối hợp giữa các ngành, đoàn thể (Công an, Quân đội, Đoàn Thanh niên, Hội Phụ nữ, Hội Nông dân...) ngày càng hiệu quả.

+ *Nhận thức pháp luật trong xã hội được nâng cao*: Người dân, đặc biệt là ở vùng sâu, vùng xa, đã ý thức hơn về quyền và nghĩa vụ pháp lý, có xu hướng chủ động tìm hiểu pháp luật. Tỷ lệ vi phạm pháp luật có chiều hướng giảm ở nhiều địa phương. Pháp luật ngày càng được tôn trọng và áp dụng trong đời sống hàng ngày, nhất là trong các lĩnh vực dân sự, đất đai, môi trường, an toàn giao thông...

+ *PBGDPL gắn với xây dựng xã hội học tập và chuyển đổi số*: Đã triển khai hiệu quả mô hình “Xã phường đạt chuẩn tiếp cận pháp luật”, “Tủ sách pháp luật”... Phát triển các nền tảng số như Cổng thông tin PBGDPL quốc gia, các ứng dụng tra cứu pháp luật trên thiết bị di động. Kết nối PBGDPL với cải cách hành chính, chuyển đổi số, công dân số, thúc đẩy hiệu quả quản trị địa phương.

MỘT SỐ HẠN CHẾ TRONG CÔNG TÁC PHỔ BIẾN GIÁO DỤC PHÁP LUẬT

Bên cạnh những kết quả đã đạt được, công tác tuyên truyền phổ biến, giáo dục pháp luật còn có những tồn tại, hạn chế:

- *Nhận thức về ý nghĩa, tầm quan trọng của công tác tuyên truyền, phổ biến, giáo dục pháp luật chưa đầy đủ*, do đó còn chưa quyết liệt trong công tác lãnh chỉ đạo cũng như tổ chức triển khai thực hiện.

- *Một số nơi, đặc biệt là các xã đặc biệt khó khăn, trình độ dân trí còn thấp* hiệu quả công tác PBGDPL chưa cao. Nhận thức về pháp luật của nhân dân một số vùng đặc biệt khó khăn còn hạn chế. Vẫn còn có tình trạng vi phạm pháp luật do thiếu hiểu biết về pháp luật.

- *Còn thiếu kinh phí cho việc thực hiện công tác TTPBGDPL*. Nguồn nhân lực làm công tác PBGDPL hầu như kiêm nhiệm nhiều nhiệm vụ khác do đó một số thời điểm việc thực hiện nhiệm vụ TTPBGDPL chưa có sự tập trung. Một số người làm công tác này trình độ năng lực còn hạn chế, kinh nghiệm công tác ít, ảnh hưởng đến chất lượng, hiệu quả công tác TTPBGDPL.

- *Phương pháp giáo dục pháp luật còn thụ động*: Môn giáo dục pháp luật trong trường học còn theo lối truyền thống, thiếu sự sinh động, dẫn đến nhàm chán cho học sinh.

- *Thiếu sự phối hợp hiệu quả*: Việc phối hợp giữa các ban ngành như Tư pháp và Giáo dục chưa thực sự chặt chẽ, dẫn đến tình trạng chồng chéo hoặc bỏ sót nhiệm vụ.

- *Hình thức tuyên truyền còn hạn chế*: Các hình thức phổ biến pháp luật còn thiếu hấp dẫn, chưa thu hút được sự tham gia chủ động của người học.

GIẢI PHÁP NÂNG CAO HIỆU QUẢ CÔNG TÁC PHỔ BIẾN, GIÁO DỤC PHÁP LUẬT

1. Tăng cường sự lãnh đạo của các cấp ủy Đảng, chính quyền đối với công tác

PBGDPL. Phải coi đây là nhiệm vụ chính trị quan trọng, thường xuyên.

2. Xây dựng kế hoạch chi tiết và triển khai công tác tuyên truyền, phổ biến giáo dục pháp luật theo kế hoạch, đặc biệt tập trung tuyên truyền các văn bản pháp luật mới được ban hành và văn bản pháp luật liên quan trực tiếp tới đời sống Nhân dân.

3. Tăng cường công tác tuyên truyền phổ biến giáo dục pháp luật tại các cơ sở. Tập trung tuyên truyền các đối tượng đặc thù như đồng bào dân tộc thiểu số, người lao động trong doanh nghiệp; người đang chấp hành hình phạt tù, cải tạo không giam giữ; thanh thiếu niên...tăng cường tuyên truyền tại các địa bàn phức tạp về an ninh chính trị, tội phạm và vi phạm pháp luật, các xã vùng sâu, vùng xa. Đa dạng hóa các hình thức tuyên truyền để nâng cao tính thu hút đối với các buổi tuyên truyền. Lựa chọn các hình thức tuyên truyền phù hợp với Nhân dân.

4. Tăng cường mở các lớp bồi dưỡng, tập huấn kỹ năng tuyên truyền, bồi dưỡng kiến thức pháp luật cho cán bộ làm công tác tuyên truyền phổ biến pháp luật.

5. Đổi mới nội dung, hình thức và phương pháp PBGDPL.

6. Tăng cường ứng dụng công nghệ

thông tin, sử dụng các tình huống thực tế, hình ảnh sinh động để minh họa cho bài học, tránh sự nhàm chán.

7. Tăng cường phối hợp liên ngành: Xây dựng cơ chế phối hợp rõ ràng và hiệu quả giữa các cơ quan, ban ngành, nhất là giữa ngành Tư pháp và ngành Giáo dục - Đào tạo.

8. Nhân rộng các mô hình hiệu quả: Khuyến khích việc nhân rộng các mô hình Câu lạc bộ pháp luật, hình thức tuyên truyền pháp luật sáng tạo và hấp dẫn để thu hút sự tham gia của học sinh.

9. Nâng cao nhận thức về vai trò quan trọng của giáo dục pháp luật như cầu nối đưa pháp luật đến với người dân, góp phần xây dựng ý thức chấp hành pháp luật và tạo đồng thuận xã hội.

Pháp luật và công tác phổ biến, giáo dục pháp luật giữ vai trò thiết yếu trong việc xây dựng một xã hội kỷ cương, dân chủ, văn minh. Mỗi cá nhân, tổ chức cần nhận thức rõ tầm quan trọng của việc học tập và chấp hành pháp luật để cùng nhau xây dựng đất nước ngày càng phát triển, ổn định và giàu mạnh. “Sống và làm việc theo hiến pháp và pháp luật” không chỉ là khẩu hiệu, mà cần trở thành kim chỉ nam cho mọi hành động trong đời sống xã hội hiện đại./.